

NORDISK MØDE FOR FORBEDRET VEJUDSTYR - visuel information til trafikanten **Referat fra koordineringsgruppens møde i Reykjavik den 10./11. maj 2005**

(udkast)

Til stede:

Peter Aalto, Páll Árnason, Morten Hafting, Gabriel Helmers, Kenneth Kjemtrup, Ib Lauridsen, Per Lillestøl, Sven-Olof Lundkvist, Geir-Ove Nordgård, Sara Nygårdhs, Ásbjörn Ólafsson, Björn Ólafsson, Kai Sørensen, Pauli Velhonoja og Toumas Österman.

Ad 1. Mødet åbnes

Gabriel Helmers bød velkommen med en særlig velkomst til de nye deltagere. Af hensyn til disse fulgte en præsentationsrunde. En deltagerliste og en adresseliste blev sendt rundt. Björn Ólafsson forklarede det praktiske arrangement.

Ad 2. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

Ad 3. Godkendelse af referat fra det foregående møde

Referatet fra mødet i Helsingør blev godkendt med den bemærkning af dagsordens punkt 7 fejlagtigt er skrevet som punkt 8. I tilslutning til referatet omtalte Kenneth Kjemtrup 'Improver' projektet og opfordrede til at der holdes et møde i projektet.

Ad 4. Vejholdernes statusrapporter

Geir-Ove Nordgård og Morten Hafting redegjorde på baggrund af en fremsendt statusrapport. Det blev oplyst at nuværende motorvej A i fremtiden kaldes motorvej, mens nuværende motorvej B kaldes motortrafikvej. På en forespørgsel fra Gabriel Helmers blev det forklaret at skiltningen ikke bliver den samme på motorveje og motortrafikveje, fordi standarden er væsentligt forskellig. Kenneth Kjemtrup oplyste at begrebet 'motortrafikveje' vil blive afskaffet i Danmark.

Kenneth Kjemtrup henviste til statusrapporten fra DELTA og omtalte nedlæggelse af amterne i Danmark, som sker pr. 1. januar 2007. Desuden omtaltes problemer med VMS tavler.

Pauli Velhonoja uddelte og gennemgik en statusrapport, som var fremsendt den 8. maj. Desuden blev der omdelt en rapport om reklamer ved vejen, som blandt andet viser at 6 ulykker kan tilskrives reklamer, herunder 4 på grund af stopsigt. Toumas Österman supplerede omkring faste vejtavler. Der fulgte en del diskussion.

Peter Aalto henviste til VTI's statusrapport og omtalte desuden blandt andet energieffektiv udebelysning, kurser i vejbelysning og afmærkning, 1+1 veje, og 50 mil forsøgsvej.

Björn Ólafsson omtalte en håndbog, som findes på nettet, samt registrering af vejudstyr med GPS koordinater og en vejdatabank.

Ad 5. Rapport fra vejholdernes samrådsgrupper (Nortek, Nordisk vejregelgruppe med flere)

Kenneth Kjemtrup omtalte et initiativ i den nordiske vejregelgruppe om 'den dimensionsgivende trafikant', og nævnte at der mangler en deltager fra Norge i arbejdet. Desuden omtalte Kenneth Kjemtrup et seminar, som afholdes i København, og hvor der søges løsningsforslag baseret på nationale vejregler.

Morten Hafting omtalte Nortek, og herunder et referat fra et afmærkningsmøde, der var fremsendt til orientering. Toumas Österman omtalte et Nortek skiltemøde og nævnte nogle vejvisningsemner. Morten Hafting nævnte arbejdsvarslingsgruppen og en spørgeskemaundersøgelse.

Ad 6. Nordisk Vejmarkeringskonference - synspunkter på den foregående og planlægning af den kommende conference

Morten Hafting omtalte den positive evaluering af konferencen i København. Kenneth Kjemtrup nævnte den store tilslutning til konferencen og Gabriel Helmers konkluderede at der findes et nordisk netværk. Geir-Ove Nordgård fremførte det synspunkt, at der var for meget taletid til offentlige ansatte.

Ad 7. Forskernes statusrapporter

Sven-Olof Lundkvist, Sara Nygårdhs, Per Lillestøl og Kai Sørensen omtalte fremsendte statusrapporter. Páll Árnason omtalte at den eneste aktivitet på Island angår afprøvning af materialer til afmærkning på kørebanen.

I tillæg viste Per Lillestøl billeder fra Sintef's simulator og Kai Sørensen omtalte DELTA's arbejde med en mobil vejstribemåler samt et kamera 'Icam', og forklarede problemerne omkring revisionen af EN 1436. De tilstedeværende deltagere i CEN/TC 226 WG2 udtalte at de ville støtte op omkring revisionen af EN 1436.

Ad 8. Opdatering af projektlisten - aktuelt forskningsbehov

Der var en del diskussion af den liste over adfærdsstudier, der er indsat i projektlisten april 2005. Det blev aftalt at Kenneth Kjemtrup og Gabriel Helmers udbygger listen med et projektforslag.

Kenneth Kjemtrup nævnte nogle yderligere emner, herunder midlertidig afmærkning på kørebanen. Morten Hafting's forslag om at sidstnævnte emne kan varetages under projektet om lysgener ved vejarbejder om natten blev accepteret.

Gabriel Helmers foreslog og begrundede at afsnit 1.6 om vejbanereflektorer kortes væsentligt ned. Pauli Velhonoja støttede dette forslag og bemærkede at det finske forsøg viser at vejbanereflektorer virker udmærket, men at de er dyre; det oplystes at slutrapporten snart er færdig. Også Geir-Ove Nordgård støttede forslaget og bemærkede at man skal tage anvendelsen i betragtning. Konklusionen er at Kai Sørensen korter afsnit 1.6 ned med henvisning til finske erfaringer og anvendelsen.

Ad 9. Udvikling af NMF's hjemmeside

Kenneth Kjemtrup omtalte at conference bidragene findes på hjemmesiden og beholdes der indtil videre.

Det aftaltes at:

- alle sender relevante rapporter til Kenneth Kjemtrup, så de kan bringes på hjemmesiden
- Jens Jørgen Jensen og Jerrick Gro Jensen sørger for at den forbedrede udgave af 'Visibility' programmet lægges på hjemmesiden
- Kai Sørensen fremsender dagsorden og referat, som endnu ikke findes på hjemmesiden, til Kenneth Kjemtrup
- referater, som endnu ikke er godkendte, mærkes 'udkast'
- Kai Sørensen sender den opdaterede projektliste til Kenneth Kjemtrup
- Gabriel Helmers sender sin historiske redegørelse for NMF til Kenneth Kjemtrup.

Kenneth Kjemtrup opfordrede desuden til fremsendelse af relevante foto's.

Ad 10. Valg af ny ordstyrer på næste møde

Morten Hafting oplyste at emnet havde været diskuteret på et Nortek møde og nævnte nogle alternativer. Det blev besluttet at vejholderne fremsætter et forslag til næste møde.

Ad 11. Samarbejdsprojekter i bestillingsprocessen

- Lysgener ved vejarbejder om natten blev omtalt kort. Herunder berettede Kenneth Kjemtrup om projektet tilblivelse.
- Sven-Olof Lundkvist omtalte et besøg hos det firma, som nu ejer rettighederne til Ecodyn, hvori også Göran Nilsson deltog. I betragtning af at firmaet ikke havde været positivt over for et samarbejde om forbedring af Ecodyn, og i betragtning af DELTA's initiativ, anbefalede Sven-Olof Lundkvist at et projekt om forbedring af Ecodyn opgives. Det blev accepteret, og det blev besluttet at Kai Sørensen giver besked til den danske sribegruppe. Desuden blev det besluttet at Sven-Olof Lundkvist udarbejder et sammendrag om det hidtil udførte arbejde, hvortil Kai Sørensen bistår.
- Per Lillestøl omtalte det fremsendte forslag om førere af store køretøjer og læsbarhed af retroreflekterende vejtavler, og tilføjede at der ikke på nuværende tidspunkt er ressourcer til et større projekt. Der blev omtalt flere spørgeskemaundersøgelser, som ikke viser problemer for førere af store køretøjer. Geir-Ove Nordgård spurgte om man kan stole på sådanne resultater. Efter nogen diskussion blev det besluttet at Per Lillestøl undersøger de resultater, der blev indsamlet i projektet om fluorescerende refleksfolier og at VTI udarbejder et spørgeskema til førere af store køretøjer.
- Gabriel Helmers omtalte sit notat om luminansvariation af retroreflekterende vejtavler. Kai Sørensen bemærkede at spørgsmålet nu er aktuelt i det nystartede CEN arbejde om mikroprismatiske refleksfolier og funktion af retroreflekterende vejtavler. Det blev besluttet at 'konstant luminans' skal foretrækkes frem for varierende luminans.
- Kai Sørensen omtalte overvågning af markedet for refleksfolier ved hjælp af ældning på en bæk. Det blev besluttet at Kai Sørensen fremsender et tilbud på DELTA's vegne med pris pr. prøve pr. år, som alle derefter kan benytte sig af.
- Peter Aalto oplyste at udformning af spærreflader bør indgå i et større projekt (jævnfør diskussionen af projektlisten under punkt 8).
- Om nordisk tilstandsbeskrivelse af vejmarkeringens funktion fremførte Morten Hafting at der vel skal foretages målinger i år, så der bliver et grundlag for sammenstilling af funktionen i de nordiske lande. Morten Hafting mente at emnet skal behandles på et Nortek møde.
- Kai Sørensen gennemgik den fremsendte rapport om sammenstilling af vejbelysning af rundkørsler og kryds i de nordiske lande. Efter en diskussion blev det besluttet at Kai Sørensen udvider rapporten til at omfatte belygningsniveauer, som indberettes af Pauli Velhonoja, Geir-Ove Nordgård og Peter Aalto. Rapporten placeres derefter på hjemmesiden.
- Den fremsendte projektbeskrivelse om valg af klasser for variable tavler blev omtalt, og gennemførelsen af projektet blev støttet fra flere sider, og finansieringen af projektet blev bekræftet. Morten Hafting ville forsøge at fremskaffe en VMS tavle til demonstration af luminansniveauer på næste NMF møde. Vejholderne ville bedømme de vinkelområder, der er behov for til læsning af variable tavler, og melde ind til Kai Sørensen inden sommeren. Desuden blev forskningsinstitutionerne bedt om at at anmelde deres interesse i at deltage i projektet, og i at forestå projektledelsen.

Ad 12. Igangværende samarbejdsprojekter

- Det blev besluttet at projektet om mikroprismatiske refleksfolier lukkes, og at projektbeskrivelsen og notaterne fra projektet lægges på hjemmesiden. Kai Sørensen fremsender disse papirer til Kenneth Kjemtrup, idet Arve Augdal bedes om at fremsende sit notat direkte.
- I betragtning af det projektmøde, der var aftalt til den 13. maj, blev projektet om lysgener ved vejarbejder om natten ikke diskuteret.

Ad 13. Information om planlagte eller igangværende nationale eller internationale projekter

- I projektet om ældning af refleksfolier fremviste Ib Lauridsen resultater fra de seneste danske målinger, herunder at faldet i retrorefleksion for 3M's EG folie i farverne hvid og rød fortsætter, samt at mange af prøverne har farvepunkter uden for farveboksene. Alle accepterede at udføre målinger til efteråret og indbette resultaterne til Ib Lauridsen. Det blev besluttet at resultaterne lægges på hjemmesiden.
- Under projektet om variable tavler (som allerede er omtalt under punkt 11 på dagsorden) omtalte Kenneth Kjemtrup et bibliotek af godkendte tekstmeddelelser, og som i høj grad baseres på trafikanternes egne ord. Andre blev opfordret til at levere tilsvarende tekster, som så alle kan placeres på hjemmesiden (på et spørgsmål fra Pauli Velhonoja blev det klargjort at parkering ikke medtages). Geir-Ove Nordgård ville forsøge at fremskaffe en variabel tavle, som på næste møde kunne bruges til demonstration af kvaliteten af visning af tekst.
- Sven-Olof Lundkvist omtalte sit arbejde med projekt om prædiktation af vejmarkeringers funktion, og at en norsk prøvestrækning ved Stavanger muligvis ville blive inddraget.
- Om 'Durability' projektet fortalte Kai Sørensen om de tre nordiske prøvestrækninger, at der ventes på Timo Unhola angående måling af fordeling af hjulpassager, og om arbejdet med at indsamle oplysninger om udlægning og resultater fra sommeren 2004. Pauli Velhonoja mente at Timo Unhola's udstyr til måling af fordeling af hjulpassager er parat til brug. Det store slid på den finske prøvestrækning blev omtalt.

Ad 14. CEN arbejdet. Information og samråd.

Kai Sørensen gav en status for arbejdet i WG2, WG3 og WG4. WG2's beslutning om ENV13459 i tre dele - om at lade de to første dele blive til tekniske rapporter og forberede den sidste del til at blive en EN - blev diskuteret.

Kenneth Kjemtrup oplyste at CEDR fremover ikke ville acceptere tekniske rapporter, under henvisning til problemer med den tekniske rapport om valg af klasser til vejbelysning. Kenneth Kjemtrup ville fremsende CEDR's vejledning til deltagere i CEN arbejdet.

Kenneth Kjemtrup nævnte desuden prEN 12464-2 om belysning af udendørs arbejdspladser.

Ad 15. Eventuelt

Det aftales at Gabriel Helmers fremsender en faktura på 25.000 danske kroner til hver af vejdirektoraterne i Finland, Danmark, Norge og Sverige så de tilsammen 100.000 danske kroner udgør en pulje til finansiering af mindre arbejder, herunder arbejder vedrørende førere af store køretøjer.

Ad 16. Tid og sted til næste møde

Næste møde holdes i Norge den 12./13. oktober 2005.

Ad 17. Mødet afsluttes

Gabriel Helmers takkede for værtskab og for deltagelse i mødet.

Med venlig hilsen, 19. maj 2005, Kai Sørensen

Liste over aftaler (sekretæren har egenhændigt opstillet følgende liste):

- Kenneth Kjemtrup og Gabriel Helmers udbygger listen over adfærdsstudier med et projektforslag
- Kai Sørensen korter afsnit 1.6 i projektlisen ned med henvisning til finske erfaringer og den begrænsede anvendelse af vejbanereflektorer
- alle sender relevante rapporter og foto's til Kenneth Kjemtrup, så de kan bringes på hjemmesiden
- Jens Jørgen Jensen og Jerrik Gro Jensen sørger for at den forbedrede udgave af 'Visibility' programmet lægges på hjemmesiden
- Kai Sørensen fremsender dagsorden og referat, som endnu ikke findes på hjemmesiden, til Kenneth Kjemtrup (referater, som endnu ikke er godkendte, mærkes 'udkast')
- Kai Sørensen sender den opdaterede projektlise til Kenneth Kjemtrup
- Gabriel Helmers sender sin historiske redegørelse for NMF til Kenneth Kjemtrup
- vejholderne fremsætter forslag angående valg af formand for NMF til næste møde
- Sven Olof Lundkvist udarbejder et sammendrag om det hidtil udførte arbejde om forbedring af Ecodyn med bistand fra Kai Sørensen
- Kai Sørensen giver besked til den danske sribegruppe om at projektet om forbedring af Ecodyn opgives
- Per Lillestøl undersøger de resultater, der blev indsamlet i projektet om fluorescerende refleksfolier, med henblik på førere af store køretøjer og læsbarhed af vejtavler
- VTI udarbejder et spørgeskema til førere af store køretøjer med henblik på læsbarhed af vejtavler
- Kai Sørensen fremsender et tilbud angående ældning af refleksfolier
- Nortek tager stilling til nordisk tilstandsbeskrivelse af vejmarkering i 2006
- Pauli Velhonoja, Geir-Ove Nordgård og Peter Aalto indberetter til Kai Sørensen om belysningsniveauer (lux) ved belysning af kryds og rundkørsler
- Kai Sørensen udvider rapporten om belysning af kryds og rundkørsler til at omfatte belysningsniveauer og sender derefter rapporten til Kenneth Kjemtrup til placering på hjemmesiden
- Morten Hafting forsøger at fremskaffe en VMS tavle til demonstration af luminansniveauer på næste NMF møde
- vejholderne bedømmer de vinkelområder, der er behov for til læsning af variable tavler, og melder herom til Kai Sørensen inden sommeren
- forskningsinstitutionerne anmelder deres interesse i at deltage i projektet om variable tavler, og i at forestå projektledelsen, til Kai Sørensen
- Kai Sørensen fremsender projektbeskrivelse og notater fra projektet om mikroprismatiske refleksfolier til Kenneth Kjemtrup, som placerer disse på hjemmesiden
- Kai Sørensen beder Arve Augdal om at sende sit notat om mikroprismatiske refleksfolier direkte til Kenneth Kjemtrup
- alle udfører målinger på prøvetavlerne om ældning af refleksfolier til efteråret og indberetter resultaterne til Ib Lauridsen
- Ib Lauridsen fremsender diagrammer med de ovennævnte resultater til Kenneth Kjemtrup, som placerer disse på hjemmesiden
- vejholderne fremsender godkendte tekster til visning på variable tavler (eksklusive tekster til parkering) til Kenneth Kjemtrup, som placerer disse på hjemmesiden
- Geir-Ove Nordgård forsøger at fremskaffe en variabel tavle, som på næste møde kan bruges til demonstration af kvaliteten af visning af tekst
- Gabriel Helmers fremsender en faktura på 25.000 danske kroner til hver af vejdirektoraterne i Finland, Danmark, Norge og Sverige så de tilsammen 100.000 danske kroner udgør en pulje til finansiering af mindre arbejder, herunder arbejde vedrørende førere af store køretøjer.